

जिल्हा वार्षिक योजना सर्वसाधारण तसेच आदिवासी /नक्षलग्रस्त भागामधील जिल्हा योजनांतर्गत योजनाच्या आराखड्यामध्ये कार्यालयीन/निवासी इमारतीच्या बांधकामास जिल्हा नियोजन मंडळामार्फत प्रशासकीय मान्यता घेणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय क्र. बीडीजी-२०१८/प्र.क्र.१७३/इमा-१
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ०२ नोव्हेंबर, २०१८

- वाचा :-** १) महाराष्ट्र शासन नियोजन विभाग यांचा शासन निर्णय क्रमांक :जिवायो-१००७/ प्र.क्र.३९/का-१४४४ दि. १६.०२.२००८
- २) शासनपत्र नियोजन विभाग पत्र क्रमांक जिवायो-१००९/प्र.क्र.२१३/का.१४८१ दि. ३०.१२.२००९
- ३) शासनपत्र नियोजन विभाग क्र.डिएपी-१०१५/प्र.क्र.३०४/का.१४८१ दिनांक १६.१२.२०१५
- ४) महाराष्ट्र शासन नियोजन विभाग यांचे शासन परिपत्रक क्र. डिएपी-१०१६/प्र.क्र.४७/ का-१४८१ दिनांक १९.०३.२०१६
- ५) महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचे शासन परिपत्रक क्र. बीडीजी- २०१६/प्र.क्र.१७२/इमा-१ दिनांक १९.०९.२०१६

प्रस्तावना :-

शासनामार्फत संपूर्ण राज्यात वेगवेगळ्या तालुक्याच्या ठिकाणी प्रशासकीय इमारतीच्या बांधकामांना प्रशासकीय इमारती या लेखाशिर्षाअंतर्गत प्रशासकीय मान्यता देण्यात येतात. व त्यानुसार अर्थसंकल्पातून निधी उपलब्ध करून कामे पूर्ण केली जातात.

उपरोक्त शासन संदर्भित पत्र क्र. १ अन्वये सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजना निधी अर्थसंकल्पीत करणे, वितरीत करणे व या निधीतील कामांना प्रशासकीय मान्यता देणेबाबतची सुधारित कार्यपद्धती सदरच्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आली आहे. सदर जिल्हा योजनांची यादी संदर्भ क्र.२ चे शासन पत्रान्वये निर्गमित करणेत आली असून दरवर्षी अनुषंगिक बदलानुसार जिल्हा वार्षिक योजनेतील जिल्हास्तरीय योजनांची यादी शासनाच्या नियोजन विभागाद्वारे निर्गमित करण्यात येते. त्यानुसार जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०१६-१७ चे प्रारूप आराखडे तयार करण्याबाबत शासन परिपत्रक नियोजन विभाग क्र. डिएपी-१०१५/प्र.क्र.१४८/का-१४८१ दिनांक १३.०८.२०१५ अन्वये मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. त्या अनुषंगाने संदर्भ क्र. ३ चे शासन पत्रान्वये जिल्हा वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) सन २०१६-१७ अंतर्गत राबवयाच्या जिल्हास्तरीय योजनांची यादीमध्ये (१५३) योजनांचा समावेश असून या यादीमध्ये अ.क्र. ७२ नुसार प्रशासकीय इमारतीच्या बांधकामाचा समावेश केला आहे.

त्यानुसार जिल्हा वार्षिक योजनेच्या आराखडयामध्ये जिल्हयाच्या मूलभूत गरजा सामाजिक व भौगोलिक व्याप्ती यांचा विचार करण्यात येवून याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी/जिल्हा नियोजन समिती सदस्य, संबंधित प्रशासकीय विभाग (जिल्हा पशुसंवर्धन विभाग, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, महसूल विभाग, सामाजिक न्याय) यांनी सूचित केलेली कामे व सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडील प्रशासकीय इमारतीची कामे या सर्व बाबींचा विचार करून त्यानुसार कामे प्रस्तावित करण्यात येतात.

सदर प्रस्तावित करणेत येणा-या कामांना जिल्हा परिषद, स्थानिक स्वराज्य संस्था, नगरपालिका, महानगरपालिका, नगर पंचायत या यंत्रणा सोडून जिल्हा वार्षिक योजनेतील इतर कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याचे प्रशासकीय विभागांचे व त्यांच्या क्षेत्रिय यंत्रणांचे सर्व अधिकार संदर्भीय पत्र क्र. १ चे शासन निर्णयान्वये जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आले आहेत.

तथापि, प्रशासकिय मान्यता देणेसंबंधी संबंधित मंत्रालयातील विभागांकडून जिल्हाधिकारी यांना मार्गदर्शक सूचना, निकष व तपासणी याद्या याप्रमाणे कार्यवाही करून प्रशासकिय मान्यता करण्याची कार्यवाही करणेबाबत शासन संदर्भीय पत्र क्र. १ अन्वये नमूद केले आहे.

वरीलप्रमाणे जिल्हा नियोजनाच्या आराखडयामध्ये समावेश असलेली सा.बां.विभाग व इतर संबंधित उपभोक्ता विभागाच्या प्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम प्रस्तावित करणेत येऊन पूर्ण करणेत येते.

राज्यस्तरावरील व जिल्हास्तरावरील कामांची व्दिरुक्ती रोखण्यासाठी तसेच जिल्हास्तरीय योजनांच्या यादीतील ज्या जिल्हास्तरीय योजनांच्या अंमलबजावणी बाबत प्रशासकीय मान्यतेसंबंधी मार्गदर्शक सूचनांचे धोरणात्मक शासन निर्णय योजनेच्या संबंधित प्रशासकीय विभागाने अद्यापपर्यंत निर्गमित केलेले नाहीत, अशा योजनांसाठी वार्षिक योजना आराखडयात नियतव्यय ठेवण्यात येऊ नये व जिल्हा नियोजन समितीने नियतव्यय ठेवला असला तरी त्या योजनेस किंवा योजनेतील कामांना प्रशासकीय मान्यता देऊ नये व निधी वितरीत करण्यात येऊ नये असे शासन संदर्भीय पत्र क्र.४ अन्वये स्पष्ट केले आहे. सबब जिल्हा वार्षिक योजनेच्या आराखडयामध्ये जिल्हयाच्या मूलभूत गरजा, सामाजिक व भौगोलिक व्याप्ती यांचा विचार करण्यात येऊन जिल्हा स्तरावरील प्रस्तावित करणेत येणा-या प्रशासकीय इमारतीच्या बांधकामाबाबत राज्यस्तरावरील व जिल्हास्तरावरील कामांची व्दिरुक्ती रोखण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता व निधी याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय घेणेची बाब शासनाचे विचाराधीन होती त्यानुसार संदर्भीय क्र.५ अन्वये शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे. तथापी, नक्षलग्रस्त व आदिवासी क्षेत्रामधील इमारतीबाबतत प्रस्तुत सूचना अंमलात आणण्यासंदर्भात अडचणी उदभवत असल्याने या सूचना नक्षलग्रस्त व आदिवासी क्षेत्रासाठी लागू करण्यासंदर्भात बाब विचाराधीन होती. त्यानुसार सुधारीत सूचना खालीलप्रमाणे निर्गमित करण्यात येत आहेत.

शासन निर्णय :-

जिल्हा नियोजन व विकास मंडळातर्गत खालील प्रकारच्या कामांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान करून ही कामे सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत कार्यान्वित करण्यात यावीत.

१. सर्व शासकीय विभागांच्या कार्यालयीन/निवासी इमारतीची लहान मूळ बांधकामे (Minor Original Works) यांचा समावेश करणेत यावा.
२. संबंधित उपभोक्ता विभागाच्या मागणीप्रमाणे शासकीय कार्यालयीन/निवासी इमारतीची नियमानुसार अनुज्ञेय मोठी मूळ बांधकामे (Major Original Works)

३. कार्यालयीन निवासी इमारतीसंबंधी आवश्यक अनुज्ञेय अनुषंगिक कामे जसे की इमारतीसभोवती संरक्षक भित्त, अंतर्गत रस्ते, अस्तित्वातील इमारतीचे विस्तारीकरण, विद्युतीकरण, इमारत बांधकामे.
४. राज्यस्तरावर मंजूरी दिलेल्या नवीन प्रशासकीय इमारत बांधकामाच्या अत्यंत आवश्यक अशी अंतर्गत उपकामे उदा.प्रशासकीय इमारतीमधील फर्निचर काम, प्रशासकीय इमारतीची उर्वरीत आवश्यक बांधकामे,विद्युतीकरण कामे.
५. जिल्हा नियोजन मंडळांतर्गत प्रस्तावित कामे ही दोन आर्थिक वर्षात पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.
६. गैर आदिवासी क्षेत्राप्रमाणे या सूचना आदिवासी व नक्षलग्रस्त भाग असलेल्या जिल्ह्यांसाठीही लागू आहेत.

वरील कामे सर्व जिल्हा वार्षिक योजनेमध्ये मंजूर करत असताना या कामांचे शासन स्तरावर मंजूर केलेल्या कामाची व्दिरुक्ती होणार नाही व सदरचे काम अनुज्ञेय आहे अशा प्रकारचे प्रमाणपत्र संबंधित कार्यकारी अभियंता यांनी प्रशासकीय मान्यता अंदाजपत्रकासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८११०२१६३६४३७७१८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सचिन चिवटे)

अवर सचिव (इमारती)
सार्वजनिक बांधकाम विभाग

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा.कार्यकारी अध्यक्ष, राज्य नियोजन मंडळ,
नवीन प्रशासकीय भवन, १८ वा मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई,
५. शासनाचे मुख्य सचिव,
६. शासनाचे सर्व अप्पर मुख्य सचिव, प्रधान सचिव, सचिव,
७. सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
८. सर्व मुख्य अभियंते, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग,
९. सर्व अधिक्षक अभियंते, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ,
१०. निवड नस्ती (इमा-१)